सूचना

धुम्रपान र मद्यपानबाट टाढा रहौं ।
सुखी र स्वस्थ जीवन बिताऔं ।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना विभाग

राष्ट्रिय दैनिक

प्रतिदिन

PRATIDIN NATIONAL DAILY

हात्तिपाइलेको औषधि खुवाइने

• पृष्ठ ४

वर्ष-१३ ।। अङ्क : २७ ॥ २०७७ चैत्र १९ गते बिहिबार (1st Apr. 2021, Wednesday)   Pratidin National Daily   dNo-?÷%÷-

भारतबाट फर्किएकी बिर्तामोडकी महिलामा कोरोना

बिर्तामोड (प्रस) । भारतबाट फर्किएकी बिर्तामोडकी एक महिलामा कोरोना संक्रमण देखिएको छ । बिर्तामोड नगरपालिका वडा नं. १ की मारवाडी समुदायकी ३१ वर्षिया महिलामा कोरोना संक्रमण पुष्टि भएको हो । उनी चार दिनअघि भारतबाट घर फर्केकी थिइन् । मंगलबार गरिएको पिसिआर परीक्षणमा ती महिलालाई संक्रमण पुष्टि भएको बिर्तामोड नगरपालिकाका फोकल पर्सन ओम खड्काले बताए । दोस्रो चरणमा बिर्तामोडमा पहिलोपटक कोरोना संक्रमण पुष्टि भएको हो । यसअघि पहिलो चरणमा बिर्तामोडमा ७०१ जनामा कोरोना संक्रमण पुष्टि भएको थियो भने १३ जनाको ज्यान गएको थियो । पछिल्लो समय कोरोना संक्रमण छिमेकी राष्ट्र भारतमा बढेकोले सीमा नाकाहरूमा कडाइ र सतर्कता नअपनाइएको कारण झापामा पनि कोरोना संक्रमितहरूको सँख्या बढ्न थालेको छ । गत साता भारतबाट फर्किएकी कनकाई नगरपालिकाकी एक महिलाको कोरोना संक्रमणबाट मृत्यु भएको थियो । कनकाई नगरपालिका-३ सुरुङ्गा निवासी ३९ वर्षीया पुलनादेवी मण्डलको कोरोना संक्रमणबाट मृत्यु भएको हो । १० दिनअघि मात्र ती महिला भारतमा रहेकी छोरीको घर गएकी थिइन् ।

बुधबारे हटिया लागेन

साप्ताहिक रुपमा लाइने बुधबारे हटिया बुधबार लाग्न सकेन । दोस्रो चरणमा कोरोना संक्रमण फैलिदै गएपछि त्यसबाट जोगिनका लागि बिर्तामोड नगरपालिकाले

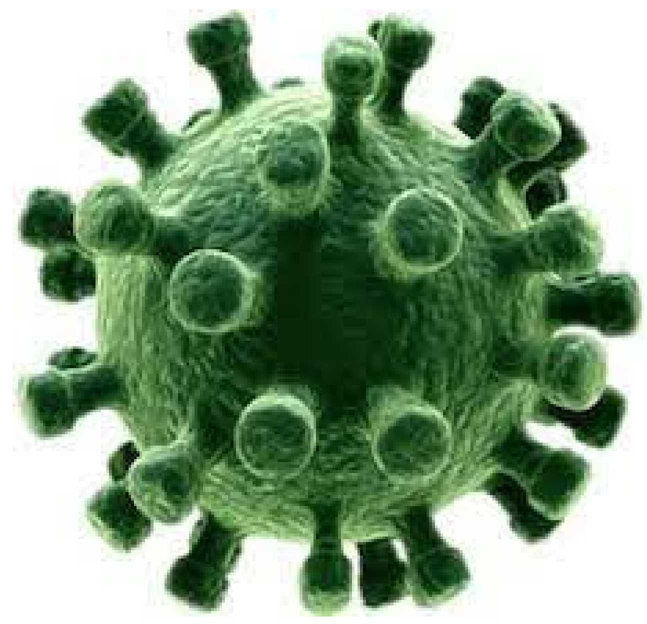

नगरक्षेत्रभित्र लाग्ने सम्पूर्ण साप्ताहिक हाटबजार बन्द गरेको छ । त्यही कारण बुधबारे हटिया लाग्न नसकेको कृषि बजार व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष कमलप्रसाद पौडेलले बताए । उनले सूचनाको अभावमा केही व्यापारी र ग्राहकहरु आएपनि बजार खासै नलागेको जानकारी दिए । साप्ताहिक रुपमा लाग्ने बुधबारे हटियामा करिव दुई सयको हाराहारीमा अस्थायी व्यापारीहरु आउने गरेका छन् ।सीमामा कडाई गर्न थालेपछि भारतका व्यापारीहरु नआएको अध्यक्ष पौडेलले बताए । उनले जानकारीको अभावमा केही व्यापारी आएपनि अर्को सातादेखि हटियामा कसैलाई पनि बस्न नदिने बताए ।

बिर्तामोड नगरपालिकाले बढी भीडभाडमा कोरोना संक्रमण फैलिन सक्ने भएकाले साप्ताहिक हाटबजार बन्द गर्ने निर्णय गरेको हो । मंगलबार बसेको नगरस्तरीय कोभिड १९ संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण समन्वय समितिको बैठकले साप्ताहिक हाटबजार बन्द गर्ने निर्णय गरेको नगरपालिकाका फोकल पर्सन खड्काले बताए ।

बिर्तामोड क्षेत्रभित्र बुधबारे हटिया, बिर्ताबजार , गरामनी , सैंनिकबजार,चारपाने , चैतुबारीलगायतका स्थानमा हाटबजार लाग्ने गरेको छ । ती सबै हाटबजार लाग्न नदिने निर्णय गरिएको खड्काले बताए । त्यसैगरी नगरभित्र २५ जनाभन्दा बढी मानिसको भीड हुन नदिने बैठकले निर्णय गरेको छ । २५ जनाभन्दा बढी भीडभाड हुने खालका कार्यक्रम , बैठक , सेमिनार , गोष्ठीजस्ता कार्यक्रम गर्न नदिने निर्णयसमेत भएको फोकल पर्सन खड्काले जानकारी दिए । बिर्तामोड नगरपालिकाले कोरोना संक्रमणप्रति सजग र सतर्क रहन मंगलबारदेखि माइकिङ गर्दै आएको छ ।

दमकमा बेश्यालय

आठ जना युवतीको उद्धार, दुई पक्राउ

दमक (प्रस) । कामको खोजीमा आउने युवतीहरुलाई बेश्याबृति गर्न लगाउने दमकका दुईजना महिलालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ ।

दमक नगरपालिका वडा नं. ६ नयाँ सब्जी मण्डीस्थित घर भाडामा लिई दमक बजारमा कामको खोजीमा आउने विभिन्न उमेर समुहका युवतीहरुलाई सोही घरमा राखी बेश्याबृति गर्न लगाइएको थियो । बिशेष सूचनाको आधारमा ईलाका प्रहरी कार्यालय दमकबाट खटिएको प्रहरी टोलीले चैत ६ गते खानतलासी गर्दा १७ देखि

❖ बाँकी तेस्रो पृष्ठमा

बिर्तामोडका विद्यालय सञ्चालकबिरूद्ध उजुरी

भद्रपुर (प्रस) । राज्यको निर्णय नमान्ने तथा बालबालिकाको स्वास्थ्यमाथि खेलवाड गरेको भन्दै बिर्तामोडका विद्यालय सञ्चालकबिरूद्ध उजुरी परेको छ ।

संघीय सरकारले वातावरण प्रदुषणका कारण बालबालिकाको स्वास्थ्यमा नकारात्मक प्रभाव पर्ने भन्दै चैत्र १७ गतेदेखि २० गतेसम्मका लागि पठनपाठन बन्द गर्ने गरेको निर्णय अवज्ञा गर्ने बिर्तामोडका विद्यालय सञ्चालकबिरूद्ध उजुरी परेको हो । बिर्तामोड शिक्षा समिति, प्याब्सन, एनप्याब्सन र विद्यालय सञ्चालक एवम् व्यवस्थापन समितिले संघीय सरकारको निर्णय नमानेको, बालबालिकाको स्वास्थ्य जोखिम बढाएको भन्दै कानुनी कारवाही चलाउन माग गर्दै अभिभावकका तर्फबाट खेमराज ओली तथा शिक्षक कर्मचारीका पक्षबाट इच्छाराम निरौलाले शिक्षा विकास समन्वय इकाई झापामा उजुरी दिएका हुन् । उजुरी बुझ्दै शिक्षा समन्वय अधिकारी राजकुमार विकले संघीय सरकारको निर्णय कार्यान्वयन गर्न स्थानीय सरकार जिम्मेवार हुनु पर्ने भन्दै नीति, नियम र निर्देशन पालनामा बिर्तामोड नगरपालिकाको कमजोरी सच्चिने विश्वास व्यक्त गरेका छन् ।

झापामा ८ लाखबढीलाई हात्तिपाइलेको औषधि खुवाइने

झापा, चैत १८। झापामा हात्तिपाइले रोग निवारण अभियानअन्तर्गत आम औषधि वितरण कार्यक्रममा ८ लाखबढीलाई औषधी खुवाउने लक्ष्य राखिएको छ। जिल्लाका कूल ९ लाख ३३ हजार जनसँख्यामध्ये ८ लाख ४ हजार ५७ जनालाई हात्तिपाइले रोगविरुद्धको औषधि खुवाउने लक्ष्य राखिएको हो । औषधि खुवाउनका लागि ६ सय जना स्वास्थ्यकर्मी र ६ सय जना महिला स्वयंसेविका परिचालन गरिने जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय झापाले जनाएको छ । कार्यालयले अभियानका लागि सम्पूर्ण तयारी पूरा गरेको जानकारी दिएको छ । चैत २० गतेदेखि चैत मसान्तसम्म झापाका १५ वटै स्थानीय तहमा अभियान सञ्चालन गर्नका लागि सम्पूर्ण तयारी पूरा गरिएको बुधवार बिर्तामोडमा पत्रकारसँगको अन्तरक्रिया कार्यक्रममा जानकारी दिइएको हो । झापामा आर्थिक वर्ष २०७६-०७७ मा ५ सय ५४ जना हात्तिपाइलेका रोगी भेटिएको स्वास्थ्य कार्यालय झापाका फोकल पर्सन जीवन चम्लागाईले बताए । तीमध्ये हाइड्रोशील भएका ३ सय ७२ जना, हात र स्तन सुन्निएका १ सय १० जना र खुट्टा सुन्निएका ७२ जना भेटिएको कार्यक्रम संयोजक चम्लागाईले बताए । कार्यक्रमको उद्धेश्यमाथि स्वास्थ्य कार्यालय झापाका कार्यालय प्रमुख इश्वरीप्रसाद पौडेलले प्रकाश पारेका थिए । उनले १० औं चरणको हात्तिपाइले औषधि वितरण अभियान भएको बताउँदै नेपाल सरकारले सन् २०२६ सम्ममा निवारण गर्ने उद्धेश्य राखेको बताए। क्यान्सरभन्दा घातक रोग हात्तिपाइले भएकाले सवैले औषधि खानु पर्नेमा उनले जोड दिए। हात्तिपाइलेले असक्त, असमर्थ तथा अपाङ्गता बनाउने र रोग लागेको ब्यक्तिलाई सामाजिक तिरस्कार हुने भएकाले पनि औषधि सेवन गर्नु पर्ने उनले बताए ।

बिर्तामोडमा...

महिलाको सहभागिता रहेको थियो । तालिमको सहजीकरण पूर्वाञ्चल दैनिकका उपसम्पादक निरौला र वीरता लेडी जेसीजकी अध्यक्ष स्वस्तिका आचार्यले गरेका थिए । कार्यक्रमको सञ्चालन समूहकी सचिव रुपा राजवंशीले गरेकी थिइन् ।

हरि ओम (UPVC) उद्योग

आवास, होटल, अस्पताल र विद्यालयका लागि अति उपयुक्त (UPVC) का झ्याल, ढोका पार्टेशन, रुफिङ, फल्स सिलिङ, स्टिल, रेलिङ लगायत सम्पूर्ण कामका लागि सधैं सम्झनुहोस ।

बिर्तामोड-१, झापा
०२३-५४२४६१/९८४२६९८५१४

राष्ट्रिय हात्तीपाइले रोग निवारण अभियान आम औषधी वितरण कार्यक्रम बारेको सूचना

हात्तीपाईले रोग एक प्रकासरको परजिवी जुकाबाट हुने र लामखुट्टेको टोकाईबाट सर्ने तथा मानिसलार्य कहिलै निको नहुने गरी अशक्त, असमर्थ तथा अपाङ्ग बनाउने एक रोग हो । मानिसलाई अपाङ्ग बनाउने हातिपाईले रोगबाट बच्न तथा अरुलाई सार्नबाट बचाउनको लागि राष्ट्रिय अभियान आम औषधी बितरण (MDA) कार्यक्रम यही मिति २०७७ साल चैत्र २० गते देखि चैत्र मसान्त सम्म झापा जिल्लाका सम्पूर्ण नगरपालिका तथा गाउँपालिकाका सबै वडाहरु, स्वास्थ्य संस्थाहरु तथा टोल टोलमा संचालन हुने भएकोले यस रोगबाट बच्नको लागि एक मात्र (Dose) औषधी खुवाउन स्वास्थ्यकर्मीहरु घर घरमा आउने कार्यक्रम भएकाले २ वर्ष मुनिका बालबालिका, गर्भवति तथा ७ दिन सम्मका सुत्केरी महिला तथा ओछ्यान परेका सिकिस्त बिरामी बाहेक औषधी खान योग्य सबै व्यक्तिहरुले औषधी सेवन गरी अपाङ्गता गराउन सक्ने हात्तिपाईले रोगबाट आफुपनि बचौं र अरुलाई पनि बचाऔं साथै हात्तिपाईले रोगलाई नेपाल तथा विश्वबाटै निवारण गरौं ।

नोटः याद राख्नुहोस यो औषधी खाना वा नास्ता खाएपछि मात्र खानुपर्नेछ ।

अनुरोधकर्ता : स्वास्थ्य कार्यालय झापा

बिर्ता (सेफ्टी तथा ढल सफाई)

बिर्तामोड , झापा

(पहाडी क्षेत्रमा पनि यो सेवा उपलब्ध छ ।)

भूपाल बुढाथोकी
023-545402
9825952677
9825952680

पुर्वाञ्चलमै सबैभन्दा ठूलो भ्याकुम सिस्टमबाट सफाई गरिन्छ ।

सेफ्टी तथा ढल सफाई गर्नु परेमा हामीलाई सम्झनुहोस ।

रोटरीले विद्यालयमा गरिदियो खानेपानीको व्यवस्था

झापा (प्रस) । झापाको मेचीनगर नगरपालिका - ७ ईँटाभट्टानजिकै रहेको सरस्वती प्राथमिक विद्यालयमा रोटरी क्लव अफ बिर्तामोडले खानेपानीको व्यवस्था गरिदिएको छ । विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीका लागि शुद्ध पिउने पानीका लागि 'ड्रिङ्किङ वाटर हेण्डवास प्रोजेक्ट' अन्तरगत फिल्टरसहितको खानेपानीको धारा जडान गरिएको हो । रोटरी क्लव ३२९२ की एसिस्टेन्ट गभर्नर सपना रिजालको प्रमुख आतिथ्यमा विद्यालयमा आयोजित कार्यक्रमकाबीच दुई लाख ५० हजार रुपैयाँको लागतमा फिल्टरसहितको धारा जडान गरिएको हो । सो कार्यमा एक्सल डेभलपमेन्ट बैंकले समेत एक लाख रुपैयाँ सहयोग गरेको जनाइएको छ ।

रोटरी क्लव अफ बिर्तामोडका अध्यक्ष निर्मल भट्टराईको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा मेचीनगर ७ का वडाध्यक्ष चन्दन मेचे, एक्सल डेभलपमेन्ट बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत दिनेश पोखरेल,विद्यालयका सञ्चालक समिति अध्यक्ष हिरामोहन राजवंशी, प्रधानाध्यापक फूलमाया बुढाथोकीलगायतले बोलेका थिए । फिल्टर प्लान्टका विषयमा सुरेश वंशलले जानकारी गराएको कार्यक्रममा राजकुमार पोखरेलले स्वागत गरेका थिए । कार्यक्रमको सञ्चालन रोटरीयन सञ्जीव घिमिरेले गरेका थिए ।

सामाजिक कार्यक्रममा रोटरी क्लवले यसअघि बाह्रघरेमा रहेको एक विद्यालयमा आर ओ वाटर फिल्टर, बिर्तामोड नगरपालिका र इलाका प्रहरी कार्यालय बिर्तामोडमा डिस इन्फेक्टिभ स्प्रे मेसिन, बिर्तामोडमा मास्क वितरण , मेची प्रादेशिक अस्पतालमा पीसीआर मशिन, महेन्द्ररत्न माध्यमिक विद्यालयमा अपाङ्ग छात्रा मैत्री शौचालय निर्माण गरी हस्तान्तरण गरिसकेको छ ।

कर्मचारी आवश्यकता

यस थकाली किचन एण्ड सिटी पार्टी प्यालेसका लागि निम्न कर्मचारीको आवश्यकता परेको हुँदा इच्छुक महानुभावले तलको नम्बरमा सम्पर्क राख्नुहोला ।

१. **मेनेजर** (संख्या : २)
२. **हेड कुक** (संख्याः २)
३. **तन्दुरी नान कुक** (संख्याः २)
४. **वेटर/वेट्रेस** (संख्याः २/२)
५. **बार टेन्डर** (संख्याः २)
६. **कुक हेल्पर** (संख्या : २)
७. **क्लिनर** (संख्याः २)
८. **रिसेप्सनिस्ट** (संख्या : २)

तलब आपसी समझदारीमा तय गरिनेछ ।

नोटः अनुभवीलाई पहिलो प्राथमिकता दिइनेछ ।

सम्पर्कः ०२३-५४२९५५, ०२३-५४०६२५

कर्मचारी आवश्यकता

मितिः-२०७७/१२/१७

मेची सहकारी संस्था लिमिटेड दमक झापाको २०७७ साल चैत्र १४ गते बसेको मानव संसाधन व्यवस्थापन उप-समितिको निर्णय अनुसार सञ्चालन हुन लागेको **बिर्तामोड सेवा केन्द्र**का लागि १ जना तपसिल अनुसारका कर्मचारी आवश्यकता पर्ने भएकाले इच्छुक नेपाली नागरिकहरुका लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

तपशील

१) आवश्यकताको विवरण :-

क्र.सं.	विज्ञापन नं.	पद	तह	स्थान	आवश्यक संख्या	छनौटको किसिम
१	०७७/०७८/००९	वरिष्ठ प्रबन्धक	पाँचौ	बिर्तामोड	१ जना	लिखित, मौखिक तथा प्रयोगात्मक

२) शैक्षिक योग्यता :- व्यवस्थापन संकायमा स्नातक तह उत्तीर्ण ।
३) अन्य योग्यता :- मानवीय र प्राविधिक क्षमता उच्च भएको, लेखापाल सम्बन्धी ज्ञान र कम्प्युटर तालिम लिएको, सहकारी क्षेत्रमा अनुभव तथा स्थानीयबासीलाई पहिलो प्राथमिकता दिइनेछ ।
४) आवेदन शुल्क :- रु. ३००।-
५) उमेर :- १८ वर्ष पूरा भई ३५ ननाघेको ।
६) नियुक्तिको किसिम :- करार ।
७) दरखास्त भर्ने अवधि :- २०७७ चैत्र १९गतेदेखि चैत्र २६ गते बेलुका ४ बजेसम्म ।
८) परीक्षा हुने मिति :- २०७७ चैत्र २८ गते शनिबार बिहान ८:०० बजेदेखि
९) परीक्षा हुने स्थान :- सिटी सेन्टर कोरियन भाषा केन्द्र पश्चिम बस स्टेन ५०० मिटर दक्षिण बिर्तामोड झापा
१०) फारम पाईने स्थान :- सुन्दर साकोस बिर्तामोड झापाको कार्यालय फोन नं. ०२३-५४६४५५ मोवाइल नं. ९८४२६४०२३७, झापा जिल्ला सहकारी संघको कार्यालय बिर्तामोड झापा फोन नं. ०२३४५५११७ मोवाइल नं. ९८४४६०६८९२ साथै संस्थाको Website www.mechicoop.com बाट डाउनलोड गरी भर्न सकिनेछ । फर्म पाईने स्थानमा फर्म बुझाउन सकिनेछ । थप जानकारीका लागि मोवाइल ९८५२६३१६१०
११) तलब स्केल :- रु ३०,०००।- (अक्षरेपी तीस हजार रुपैयाँ मात्र ।)
१२) अन्य सुविधा :- कर्मचारी संचयकोष, इन्धन खर्च, पोशाक भत्ता, खाजा भत्ता, वार्षिक वोनस, पर्व खर्च तथा अन्य सुविधाहरु ।
१३) आवश्यक कागजातहरु :- हस्तलिखित निवेदन, नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि, विज्ञापनमा भएको पदको लागि तोकिएको न्यूनतम शैक्षिक योग्यताको प्रमाण पत्र र चारित्रिक प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि, तालिम र अनुभव सम्बन्धी प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि, व्यक्तिगत विवरण, मोरटसाइकल लाइसेन्सको प्रतिलिपि (भएमा) ।
१४) परीक्षाको पाठ्यक्रमः-

क्र.सं.	विषय	अंकभार
१	सामान्य ज्ञान	२०
२	वजारशात्र र लेखा	५०
३	सहकारी	३०
४	मौखिक	३०
५	प्रयोगात्मक	२०

सदस्य सचिव
मानव संसाधन व्यवस्थापन उप-समिति

डेभिजन वन कार्यालय, झापा

प्रदेश नं. १ नेपाल
सम्पर्क : ०२३४५५०५३

हुरीबतास चलेको समयमा खुल्ला ठाउमा आगो नबालौं । आगो बाल्दा होसियार रहौं, आगोको काम सकिएपछि राम्ररी निभाऔं ।
वन क्षेत्रमा मानिसहरु हिड्ने बाटोको दाया बाया तथा घरबारी वरिपरि रहेका पातपतिङ्गर जस्ता सजिलै बल्न सक्ने पदार्थहरुलाई हटाई सफा राखौं ।
गाउ, टोलमा आगलागी तथा वन डढेलोको रोकथामबारे कुरा गरौं, विपद्बाट बचौं र बचाऔं ।
आगलागी भई हालेमा स्थानीय प्रशासन, प्रहरी, नेपाली सेना तथा नजिकको वन कार्यालयमा तुरुन्त खबर गरौं । आफ्नो ज्यानमा खतरा नहुने गरी वन डढेलो निभाऔं ।
वनमा आगो लगाउनु दण्डनीय अपराध हो । डढेलो लगाउने व्यक्तिलाई पहिचान गरौं र कानूनी कारबाही गराऔं ।

काँकरभिट्टा खानेपानी उपभोक्ता तथा सरसफाइ संस्था

मेचीनगर ६, काँकरभिट्टा

निर्वाचन सम्बन्धी सूचना

यस संस्थाको मिति २०७१ साल चैत्र २१ गते सनिबारका दिन हुने निर्वाचनमा सभागी हुन सम्पूर्ण संस्थाका मतदाता महानुभावहरुलाई हार्दिक अनुरोध गर्दछौं ।

यस समितिको पूर्व सूचना बमोजिम निर्वाचन हुने मतदान केन्द्र परिवर्तन भइ काँकरभिट्टा क्याम्पस संगै जोडिएको काँकरभिट्टा माध्यमिक विद्यालयलाई चयन गरिएको पनि जानकारी गराइन्छ ।

मतदानका लागि : संस्थाले उपलब्ध गराएको कार्ड लिइ आउनु पर्नेछ । यदि कार्ड लिन छुट भएमा, कार्ड लिएर पनि हराएमा, कुनै कारणबाट उपलब्ध हुन नसकेको भएमा फोटो खिची मतदाता नामावलीमा नाम समावेस भएका ग्राहकले नेपाली नागरिक्ता, नेपाल सरकारद्वारा उपलब्ध गराएको मतदाता परिचय पत्र, राहदानी, वा सवारी चालक अनुमति पत्र भएमा समेत मतदान गर्न पाइने हुँदा सम्बन्धित सबैमा जानकारीका लागि यो सुचना प्रकाशित गरिएको छ ।

- निर्वाचन समित २०७७

बिर्तामोड नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बिर्तामोड, झापा

सूचना सूचना सूचना

कोभिड १९ संक्रमणको सम्भावनालाई मध्यनजर गरी बि.सि.सि.एम.सि. (District COVID-19 Crisis Management Center)झापाको मिति २०७७/१२/१० गते निर्णय बमोजिम तपशिल अनुसार गर्न गराउन हुन नगरबासीहरुमा बिर्तामोड नगरपालिका हार्दिक अनुरोध गर्दछ ।

तपशिलः

१. कोभिड १९ संक्रमणलाई मध्यनजर गर्दै नजिकिदै गएको फागु पुर्णिमा (होली पर्व) मा भिडभाड नगर्ने नगराउने
२. कोभिड १९ संक्रमणको अवस्था समेत बिचार गरी रात्रीकालिन समयमा संचालन हुने व्यवसायहरुको सम्बन्धमा बेलुका ९ बजेसम्म मात्र भिडभाड नहुने व्यवस्था मिलाई स्वास्थ्य सुरक्षा मापढण्डको पालन गरी व्यवसाय सञ्चालन गर्ने गराउने
३. स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्डको पालना गरी भिडभाडमा जाँदा माक्सको प्रयोग गर्ने ।

gj ;~rf/ uk[kt|n-åf/f k|sflzt tyf gj ;~rf/ ck|mn6 dlb|t sfof{no ebk|/ a; :6]8 klZrd, uh'/dv6f]h, latf{df]8 -emfkf_ kmf]g g+)@#–%$#*@) 0d]n pratidin65@gmail .com अध्यक्ष : युवराज दाहाल ।। सम्पादक : राजेन्द्र गौतम

सम्पादकीय

फेरि कोरोना संक्रमण

बिर्तामोड नगरपालिकाले कोरोना संक्रमण देखिन थालेको भन्दै कडाइ गर्न थालेको छ । दोस्रो चरणमा झापाको कन्काई नगरपालिकामा एकजना महिलाको मृत्यु भएको छ भने जिल्लामा फाट्टफुट्ट संक्रमित देखा पर्न थालिसकेका छन् । पछिल्ला केही दिनयता नेपाल र भारतसहित विश्वभर कोरोना संक्रमणको दर बढेको छ । विश्वभर कोरोना संक्रमणको दोस्रो लहर फैलिएसँगै भारतलाई पनि यसले गाँजेको छ । पछिल्लो समय भारतमा देखिएको संक्रमणको जुन दर छ, त्यसबाट नेपाल पनि अछुतो रहने सम्भावना छैन । कोरानोकालमा दुई देशबीचको सीमानाकामा हुने आवत–जावतलाई कडाइ गरिए पनि रोजगारी र व्यापारका लागि दुई देशबीचको अन्तर्सम्बन्धले गर्दा एक देशमा संक्रमण बढ्दा अर्को देशमा सतर्कता बढाउनुपर्ने हुन्छ । कोरोनाविरुद्धको भ्याक्सिन निर्माण गरेर भ्याक्सिनेसन अभियान सुरु भएको झन्डै चार महिना हुँदासमेत यो नियन्त्रणउन्मुख छ भन्ने विश्वासका बीच यसले अहिले फेरि विश्वभर चुनौती दिइरहेको छ ।

कोरोना संक्रमण मानव समुदाय र विज्ञानका लागि अहिले एउटा मुख्य चुनौती बनेर देखापरेको छ । यसले विश्वको अर्थतन्त्रलाई धराशायी बनाइदिएको छ भने विश्वभरका लाखौँलाख मानिसलाई रोजगारी, आवास र गाँसवासबाट समेत विमुख बनाइदिएको छ । नेपालमा मात्रै झन्डै १० लाख श्रमिकले रोजगारी गुमाएका थिए ।

यस्तो अवस्थामा ती १० लाख रोजगारमाथि आश्रित झन्डै ५० लाख मानिसलाई यसले प्रत्यक्ष रूपमा प्रभाव पारेको थियो । गत वर्ष ११ चैतदेखि सरकारले गरेको लकडाउनले संक्रमणदरलाई नियन्त्रणमा राख्न केही सकारात्मक भूमिका खेले पनि अहिले फेरि देखिएको दोस्रो लहरको संक्रमण नेपालमा प्रवेश गरिसकेको अबस्थामा सरकारको नीति आइसकेको छैन । यसमा ढिलाइ गर्दा यसले ल्याउने मानवीय क्षति पहिलेको भन्दा निकै ठूलो हुन सक्ने अन्तर्राष्ट्रिय अनुभवले देखाइरहेका छन् । पछिल्लो समय लकडाउन खुलेयता मानिस आमरूपमा विनामास्क, विनास्यानिटाइजर निर्धक्क सहर–बजारमा घुमिरहेका छन् । सामान्य अवस्थामा झैँ भइरहेको यस्तो घुमफिर हाम्रो जीवनको मूल्यभन्दा ठूलो होइन भन्ने हामीले हेक्का राख्नैपर्नेछ । संकट टरिसकेको छैन त्यसैले सक्दो सुरक्षाका विकल्प अपनाऔँ ।

गोविन्द केसी, सामाजिक न्याय र गुणस्तर

– डा. हितेशकुमार भट्टराई

म पाँच वर्षअगाडि अमेरिकाबाट नेपाल फर्किएपछि काठमाडौं विश्वविद्यालयमा एउटा कक्षा पढाउन काठमाडौंदेखि धुलिखेलसम्म ओहोरदोहोर गर्न थालेँ । फर्कँदा बस जमल हुँदै, बालुवाटारबाट टंगालसम्म जान्थ्यो । एक दिन सधैँजसो नचढ्ने शिक्षकहरू बसमा चढे । बालुवाटारमा ओर्लिंदा मलाई पनि ओर्ल, एक ठाउँ सँगै जाऔँ भने । म उनीहरूको आग्रह मानेर ओर्लिएँ र हामी सँगै महाराजगन्जको शिक्षण अस्पतालको हाताभित्र छिर्‍यौँ । मलाई अहिले पनि ठम्याउन गाह्रो हुन्छ, हामी पुगेको पछाडिपट्टिको त्यो भवन । मलाई राम्रोसँग याद भएन, भवनमा सुरक्षाकर्मी थिए कि थिएनन् । ढोकाभरि अनि दोस्रो तला पुग्ने भऱ्याङभरि अनेक पर्चा टाँसिएका थिए- हडतालको फलानो दिन, फलानो-फलानो संगठनको ऐक्यबद्धता, मागको सूची आदि इत्यादि । बढ्दो कौतूहलताका साथ दोस्रो तलाको एउटा कोठामा पसियो । छेउको खाटमा मझौलो कदका, झर्न बाँकी थोरै कपाल सेताम्मे फुलेका एक व्यक्ति कोल्टो सुतिरहेका थिए । ती व्यक्तिको स्वास्थ्य अवस्था गम्भीर देखिन्थ्यो । चलबलाउन गाह्रो भएकाले होला आँखा चिम्लेर स्थिर पल्टेका थिए । सहयोगका लागि सलाइन दिइएको थियो । कोठामै रहेका अरू व्यक्तिले हल्ला नगरिदिन सानो आवाजमा आग्रह गरे ।

हामी केही समय कोठामा बस्यौँ । सँगै आउनुभएका शिक्षकहरूले समर्थनपत्र ल्याउनुभएको रहेछ, बुझाउनुभयो । मैले पनि केही समय लगाएर अनशनका मागहरू पढेँ । त्यसपछि हामी शिक्षण अस्पताल परिसरबाहिर चमेना गृहमा गयौँ । मैले गोविन्द केसीको अनशनको बारेमा सुनेको त थिएँ, तर त्यस दिन उहाँलाई प्रत्यक्ष देख्ने मौका पाएँ । मलाई शिक्षक मित्रहरूले अनशनको विषयमा तपाईंको भनाइ के छ भनेर सोधे । मलाई त्यति वेलासम्म लागेको प्रतिक्रिया मैले दिएँ । अनशन त महात्मा गान्धी शैलीको रहेछ । यस्तो शैलीमा सत्याग्रह गर्नेको माग जायज हुनुपर्ने हो । तर, मागका विषयमा मैले कुनै राय दिन सकिनँ, किनभने राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय परिस्थितिको मलाई ज्ञान थिएन । केही समयपछि मसँग स्कुलमा पढ्ने साथी पनि गोविन्द केसीको आन्दोलनमा लागेको थाहा पाएँ । हरेकपटक गोविन्द केसी अनशनमा बस्दा सडक तथा सञ्चारमाध्यममा विरोधको आवाज उठाउन ऊ अगाडि सर्थ्यो । केही बुझेरै त समर्थन गरेको होला भन्ने मलाई लाग्यो । मलाई पनि अनशनका मागहरूबारे जान्ने इच्छा जाग्यो । चिकित्सा क्षेत्रका व्यवस्थापनका किताबहरूको खोजी गरेँ । तर, गोविन्द केसीका मागहरू प्रत्यक्ष रूपले सम्बोधन गरेको भेटिनँ । त्यसपछि माथेमा प्रतिवेदन खोजेर फेला पारेँ । सय पृष्ठ लामो प्रतिवेदन पढेपछि भने मागहरूको पृष्ठभूमि बुझे जस्तो लाग्यो । यस लेखमा यसै प्रतिवेदनका बारेमा छलफल गरिएको छ । यो प्रतिवेदन नेपालको स्वास्थ्य क्षेत्रमा लागेका तथा राजनीतिक चेतना भएका जोकोहीले पनि पढ्नु जरुरी छ जस्तो मलाई लाग्छ ।

यो प्रतिवेदन आजभन्दा करिब साढे पाँच वर्ष पहिला सार्वजनिक गरिएको थियो । लेख्ने कमिटी पनि डा. गोविन्द केसीको मागमा डा. केदारभक्त माथेमाको अध्यक्षतामा सरकारले नै गठन गरेको थियो । यो उच्चस्तरीय समितिमा शिक्षा तथा स्वास्थ्य क्षेत्रका गन्यमान्य व्यक्तित्वहरूको वर्चस्व थियो । प्रतिवेदनमा कसैलाई पनि पढ्न र बुझ्न सहज होस् भन्ने हिसाबले समस्या र सुझाब मात्र नभएर स्वास्थ्य क्षेत्रको विकास तथा वर्तमान स्थितिको वैज्ञानिक विश्लेषण गरिएको छ । नेपालको इतिहास केलाएर हेर्ने हो भने व्यावसायिक स्वास्थ्य शिक्षाको सुरु भएको धेरै समय भएको छैन । सन् १९७२ मा त्रिभुवन विश्वविद्यालयअन्तर्गत चिकित्साशास्त्र अध्ययन संस्थानको स्थापना भएसँगै नेपालमा पनि चिकित्सकको उत्पादन सुरु भयो । पहिला सरकारमातहतमा मेडिकल स्कुलहरू स्थापना भए पनि पछिल्लो समयमा आएर मेडिकल कलेजहरू निजी लगानीबाट फाइदाका लागि स्थापना भएका छन् । प्रतिवेदन निजी मेडिकल कलेजको स्थापनाबाट भएका फाइदाहरूको विश्लेषण गर्न चुकेको छैन । निजी कलेजकै स्थापनाका कारण प्रायः नगन्य चिकित्सकको उत्पादनबाट नेपाल बर्सेनि दुई हजार हाराहारीमा चिकित्सक उत्पादन गर्न सफल भएको छ ।

प्रतिवेदन फाइदाबाहेक मेडिकल कलेजको निजीकरणले ल्याएका कैयौँ समस्या तथा चुनौतीमा पनि केन्द्रित छ । अन्तर्राष्ट्रिय मूल्य र मान्यताअनुसार पनि स्वास्थ्य क्षेत्रलाई नाफामूलक संस्थाको रूपमा सञ्चालन गर्ने गरिन्न । त्यसैले पनि होला अस्पताल र मेडिकल स्कुल संसारको कहीँ पनि सेयर बजारमा सूचीकृत हुँदैनन् । पूर्ण नाफामूलक कम्पनीको रूपमा सञ्चालन गर्दा मेडिकल स्कुल जहाँ धेरै पैसा छ, त्यहीँ बढी खुल्छन् । नेपालमा पनि त्यही नै भइरहेको थियो । फाइदा काठमाडौंमा हुने भएकाले अधिकांश मेडिकल कलेज काठमाडौंमै खुलेका थिए । दूरदराज स्थानहरू, जहाँ अधिकांश नेपालीको बसोवास छ, ती स्थानका मानिसले स्वास्थ्य सुविधा नपाउने अवस्था आएको थियो । तर, विश्वव्यापी मान्यता स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहुँच पुऱ्याउनुपर्छ भन्ने हो ।

स्वास्थ्य सेवाले सेवा नै धर्म हो भन्ने नारा आत्मसात् गर्नुपर्छ । नेपालको संविधानले पनि स्वास्थ्य सेवा सबैको पहुँचमा पुऱ्याउनुपर्ने अवधारणा अघि सारेको छ । प्रतिवेदनले यिनै मूल्य र मान्यताका आधारमा १० वर्षसम्म काठमाडौंमा कुनै पनि मेडिकल कलेज खोल्न नदिने तथा सुदूरपश्चिम तथा कर्णाली प्रदेश, जहाँ एउटा पनि मेडिकल कलेज सञ्चालनरत छैनन्, त्यहाँ मेडिकल कलेज सञ्चालन गर्नुपर्ने सुझाब दिएको छ । प्रतिवेदनमा चिकित्सक तथा अस्पताल शय्याको संख्याको प्रक्षेपण तथा अरू देशहरूको अवस्थासँग तुलना गरिएको छ । पाँच वर्षअगाडि नेपालमा डाक्टर र अस्पताल शय्याको संख्या अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डभन्दा कम थियो । तर, बर्सेनि अहिलेकै संख्यामा वृद्धि हुने हो भने नेपालले छिटै नै अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड पूरा गर्नेछ । अमेरिकामा सरदर बर्सेनि २० हजार डाक्टरको उत्पादन हुन्छ । जनसंख्या १० गुणा सानो भएको नेपालमा दुई हजार डाक्टर उत्पादन हुँदा अमेरिकाकै अनुपातमा डाक्टर हुने नेपालको अवस्था छ । त्यसैले भविष्यमा नीति नियम बनाउँदा संख्यामा भन्दा गुणस्तरमा ध्यान दिनु जरुरी छ । माथेमा प्रतिवेदनले दुइटा समस्या औँल्याएको छ- सामाजिक न्याय र गुणस्तरको ।

सामाजिक न्यायको मुद्दालाई गोविन्द केसीले बोकेर हिँडेका छन् । उनको भनाइमा माथेमा प्रतिवेदनको मर्म र अक्षरअनुसार नीति नियमहरू बन्नुपर्छ । यसै सिलसिलामा उनी १९ पटक अनशन बसिसकेका छन् । प्रश्न उठ्छ- किन सामाजिक न्यायका जायज माग पालन गराउन यत्रापटक अनशन बस्नुपरेको त ? सामाजिक न्याय गर्ने वाचा गरेका कैयौँ सरकार पटक-पटक अन्याय गर्न किन अग्रसर हुन्छन् ? यसको जवाफ हाम्रो समाजभित्र लुकेको व्यावसायिक लाभ चाहने व्यापारी वर्ग र सामाजिक न्याय चाहने अभियन्ताहरूको द्वन्द्वमा छ । स्वास्थ्य शिक्षा क्षेत्रको व्यवसायीकरणबाट लाभ हुने व्यापारी वर्ग धेरैजसो समाजमा निकै शक्तिशाली हुन्छन् । जुनकुनै सरकार आउँदा पनि यो वर्गले सरकारलाई निकै प्रभाव पार्न सक्छ । तर, सामाजिक न्याय खोज्ने समुदाय पनि चुप लागेर बसेको छैन । गोविन्द केसीजस्ता अभियन्ताहरू ज्यानको बाजी लगाएर अनशनमा पटक-पटक बसेकै छन् । अहिलेसम्म विजयी को भयो त ? जित कहिले एउटाको त कहिले अर्काको भइरहेको छ । समग्रमा माथेमा प्रतिवेदन लेखिनु र नीति नियम धेरै हदसम्म त्यसैको आधारमा बन्नु सामाजिक अभियन्ताको विजय हो । मेरो विचारमा नेपालको दूरदराजमा बसेका आमजनता, जसका लागि गोविन्द केसी लडिरहेका छन्, उनीहरूले पनि गोविन्द केसीको एजेन्डा बुझेर त्यसमा साथ दिए अभियान अझ सशक्त हुन्थ्यो ।

माथेमा प्रतिवेदनले उठाएको अर्को सवाल स्वास्थ्य शिक्षाको गुणस्तरको हो । गुणस्तरको सुधार सामाजिक मुद्दाको सुधारजत्तिकै कठिन छ । केही हिसाबले झन् गाह्रो छ । चिकित्सा क्षेत्रमा पढाइका साथसाथै अनुसन्धान पनि अघि बढाउनु जरुरी छ । २०औँ शताब्दीको सुरुतिर अमेरिकाको स्वास्थ्य क्षेत्रभन्दा युरोपको स्वास्थ्य क्षेत्र अगाडि थियो, किनकि युरोपेली मेडिकल स्कुलमा बढी अनुसन्धान हुन्थ्यो । १९१० मा फ्लेक्सनर रिपोर्ट आउनुअगाडिको अमेरिकी स्थिति र नेपालको अहिलेको स्थिति केही हदसम्म मिल्दोजुल्दो छ । अमेरिकामा चाहिनेभन्दा धेरै मेडिकल कलेज फाइदाका लागि स्थापित थिए । डाक्टर पनि आवश्यकभन्दा बढी उत्पादन हुन्थे । होमियोप्याथीलगायतका वैज्ञानिक पद्धतिमा आधार नभएका चिकित्सा प्रणालीहरू व्याप्त थिए । फ्लेक्सनर रिपोर्टपश्चात् कैयौँ मेडिकल कलेज बन्द गरिए । ठूला-ठूला फाइदाका लागि नभई सेवामा समर्पित मेडिकल कलेजहरू खोलियो । अवैज्ञानिक चिकित्सा पद्धतिको अन्त्य गरियो । अनुसन्धानलाई मेडिकल स्कुलमा जोड दिइयो । फलस्वरूप अमेरिकामा अहिलेको सबल स्वास्थ्य सेवा प्रणालीको विकास भयो ।

विद्यार्थीको मेडिकल स्कुल प्रवेशको योग्यता, शिक्षकहरूको योग्यता, शिक्षा प्रणालीको गुणस्तर, पूर्वाधारको गुणस्तरलगायतका पक्ष पनि गुणस्तरका दृष्टिले उत्तिकै अहं छन् । अमेरिकालगायत कतिपय ठाउँमा मेडिकल स्कुल प्रवेश गर्ने विद्यार्थीले स्नातक सकाएर विज्ञानबाहेक अन्य मानविकी विषयहरूको अध्ययन गरेको हुन्छ । नेपालमा पनि यही प्रणाली लागू गरे विद्यार्थी तथा चिकित्सकको गुणस्तरमा सुधार हुन्थ्यो कि ! गुणस्तरको अर्को पाटो भनेको शिक्षकको गुणस्तर हो । चिकित्सकलाई पढाउने शिक्षक एक कुशल चिकित्सकका साथसाथै एक कुशल शिक्षक हुन पनि जरुरी छ । साथै, विद्यार्थीलाई उत्साहित गर्ने, अनुकरणीय हुनु पनि जरुरी छ । उत्कृष्ट चिकित्सक उत्पादन गर्न उत्कृष्ट पूर्वाधारको पनि जरुरत पर्छ । यसका लागि सुविधासम्पन्न अस्पताल, बिरामीको चाप तथा आधुनिक ल्याब आदिको जरुरत पर्छ ।

गोविन्द केसीले सामाजिक न्यायको मुद्दालाई सबैसामु ल्याए । अब त्यसरी नै स्वास्थ्य शिक्षाको गुणस्तरको मुद्दामा सार्वजनिक बहसको जरुरत छ । चिकित्सा स्वास्थ्य धेरै संवेदनशील क्षेत्र हो । एउटा गल्तीले कसैको ज्यान जान सक्छ । कुनै पनि मेडिकल स्कुलको लाभ लिने त्यो मेडिकल स्कुलको मालिक मात्र नभएर बिरामी, विद्यार्थी, अभिभावक, कर्मचारी, सरकार तथा सारा समाज नै हुन जान्छ । त्यसैले चिकित्सा शिक्षाको क्षेत्रमा सामाजिक न्याय र गुणस्तरको बहस सामाजिक रूपमै हुनु जरुरी छ ।

दमकल अभियन्ताले पुग्दैन

डा. मित्र परियार

विगत दशकका अभूतपूर्व राजनीतिक तथा कानुनी परिवर्तनका बाबजुद छुवाछुत र जातिभेदका समस्या किन अपेक्षाकृत कम भएनन् ? अब कस्तो नीति वा व्यवस्था स्थापित गरेमा दलितले मुक्तिको सास फेर्न पाउलान् ? यस्ता प्रश्नहरूले सरोकारवालाहरूको मन पिरोलिएको छ । अधिकांश दलित बौद्धिक तथा अभियन्ताहरू सोच्दछन् कि कानुनको प्रभावकारी कार्यान्वयन भयो भने जातीय उत्पीडन न्यून गर्न सकिन्छ । त्यही चिन्तनका कारण अभियन्ताले एक प्रकारले 'दमकल अभियान' चलाइरहेका छन् । जहाँ घटना घट्यो त्यहाँ पुग्छन्, सामाजिक सञ्जालमा कुर्लन्छन् र बिस्तारै थच्चिन्छन्। यो तर्क र शैली आफैँमा नराम्रोचाहिँ होइन । कानुनीराजको प्रत्याभूतिका लागि सबैले सक्दो प्रयास गर्नैपर्छ । यसरी समस्याको जरासम्म पुगिन्न । यो तरिकाले मात्रै लामो समय समाजमा जरा गाडेको जात व्यवस्था भाँचिन्न, सामाजिक संरचना भत्किँदैन ।

फेरि कानुनी राज्यका पनि आफ्नै सीमा छन् । एक त प्रहरी प्रशासन र न्यायालयतन्त्र भ्रष्ट छन्, जातिवादी छन् । दोस्रो सत्ता र शक्तिको प्रभावबाट प्रभावित हुन सक्छन् । उसका सीमित स्रोत-साधनले पनि भ्याउन कठिन हुन्छ । जस्तै, मैले राजधानीमा डेरा खोज्न हिँडेँ भने अनुमानित ८०-९० प्रतिशत घरबेटीले जातकै आधारमा मलाई डेरालायक देख्ने छैनन् । देशका ७०-८० प्रतिशत मन्दिरमा म पस्न पाउँदिनँ । यस्तो विभेद संस्थागत भएको देशमा मैले कतिजनालाई जेल हालेर सक्छु ? लगभग सिंगै समाजले जातको विषयमा कानुन मान्दैन भने न्याय दिन प्रहरी र न्यायालय एक्लैको केही लाग्दैन । दलित प्रधानन्यायाधीश नै किन नबनून्, समस्या सुल्झाउन सजिलो छैन ।

मेरो बुझाइमा आजका दलित स्वयंले वस्तुगत आधारमा वैचारिक पुनरावलोकन गर्नुपर्छ । नयाँ बहस थाल्नुपर्छ । कानुनले मात्रै तह लाउन सकिन्छ भन्ने सोच अव्यावहारिक भएजस्तै जातको प्रश्नलाई फगत वर्गीय मुद्दाका रूपमा बुझ्नु पनि गलतसिद्ध भइसक्यो । धेरै दलित अगुवाहरू मार्क्सवादी, लेनिनवादी, माओवादी विचारबाट प्रभावित छन् । सर्वहारा क्रान्तिद्वारा वर्ग निम्ठो पारेपछि छुवाछुत र जातभातको समस्या आफैँ घाममा राखेको एक कचौरा पानीझैँ वाष्पीकरण भएर सकिन्छ भन्ने तिनको सोच छ । मार्क्सवादी दर्शनका आफ्नै गुण पक्कै छन् । मार्क्सलाई आज पनि समाजशास्त्रका त्रिमूर्तिमध्ये एक ठानिन्छ, संसारैभरि । परन्तु जातीय विभेदको जरासम्म मार्क्सवादी दर्शन फैलिएको छैन । युरोपमा जस्तो छैन, नेपालमा वर्गले जात बनाएको होइन, जातले वर्ग बनाएको हो ।

कथित साम्यवादले छुवाछुत मेटाउँछ भन्ने तर्क व्यावहारिक पनि छैन । सर्वप्रथम साम्यवाद आफैँमा असम्भव कल्पना वा युटोपिया हो । न उत्तर कोरिया, न क्युवा, न भेनेजुएला, न चीन, न पूर्वसोभियत संघ कहीँ कतै साम्यवाद आएन । आउँदैन पनि । वर्गीय विभाजन जताततै कायमै छ । शक्ति र सत्ताको नजिक हुनेहरू नै प्रायः उच्च वर्गमा पुगेका छन् । चीनका सहरहरूमा ठूला, गतिला भवनहरू प्रायः कम्युनिस्ट पार्टीकै नेताका छन् । नेपालका माओवादी नेताहरू हिजो कुन वर्गका थिए र आज कहाँ पुगे भनेर हेर्दा प्रस्ट भइहाल्छ ।

करिब एक महिनापहिले म प्युठान जिल्लाको एक ग्रामीण भेकमा पुगेको थिएँ । मोहनविक्रम सिंहले ७० वर्षपहिले आफ्नै जमिन्दार पिताका विरूद्ध संघर्ष गरेर कम्युनिस्ट बीउ छरेको जिल्लामा दलितको पीडा आज पनि लगभग उस्तै भेटेँ । 'कम्युनिस्ट ओखतीको क्याप्सुल'ले धेरैका धेरै थरी रोग निको भए होलान्, तर छुवाछुतको समस्यालाई त्यो क्याप्सुलले खासै काम गरेको देखिएन । माओवादी जनयुद्धको उद्गमस्थल पश्चिम रुकुममै जसरी नवराज विक र उनका पाँचजना साथीहरू मारिए र जसरी त्यो वेलाको पूर्वमाओवादी र अहिले पुनश्च माओवादी नेतृत्वले अपराधी बचाउने खेल खेले- घटनाबाट पनि दलित पीडा र कम्युनिस्टधारको असली सम्बन्ध दृष्टिगोचर हुन्छ । अवश्य, हाम्रो वर्गीय समस्या पनि हो । विष्टकोमा हली बस्न नपरे अत्याचार कम हुन्छ नै, परन्तु जात व्यवस्थाका आधारभूत मान्यता हट्दैनन् । जातीय घृणा र हिंसा कायमै रहन्छ ।धेरै दलित अगुवाले बुझ्नुपर्ने सत्य यो छ कि व्यवहारतः आजको नेपाल लोकतन्त्र वा गणतन्त्र नभएर एक धर्मतन्त्र (थिओक्रेसी) हो । संविधानमा धर्मनिरपेक्ष राज्य भनिए पनि यो 'डिफ्याक्टो' हिन्दू राज्य नै हो । राजतन्त्रको अन्त्य गरे पनि हिन्दू परम्परा राष्ट्रपतिले धान्दै आएका छन् । दोलखा भीमसेनलाई पसिना आयो भनेर गत साल राष्ट्रपतिले भेटी चढाइन्, गृहमन्त्री रामबहादुर थापा (बादल)ले राज्यको तर्फबाट बोका चढाए । राज्यका कानुनभन्दा धार्मिक सत्ताका अनौपचारिक नियम कडा रूपमा लागू छन् ।

चेतनाको लहर दलित र गैरदलित दुवै समुदायमा फैलाउनुपर्छ । साथै धर्मसंस्कारमा समयानुकूल परिमार्जन र परिष्कार गर्दै लग्नु अनिवार्य छ । तब मात्रै म नि हिन्दू हुँ भनेर गर्व गर्ने ठाउँ रहन्छ ।

हिन्दू राज्य कायम रहेर अरूलाई गर्व होला, तर दलितको ठूलो अहित हुँदै छ । किनकि छुवाछुत र जातीय संरचनाको जननी यही धर्म हो । मनुस्मृतिका आधारमा बनेको १९१० को मुलुकी ऐन अनौपचारिक रूपमा हाम्रो जीवनमा लागू छ । नयाँ संविधान र कानुनले वर्जित गरेको छुवाछुतको परम्परा हिन्दू संस्कारले, संस्कृतिले, कर्मकाण्डले, नैतिकताले जीवितै राखेका छन् ।

मेरै साथीले मलाई उसको घरभित्र लग्दैन, किनकि मेरो उपस्थितिले, मेरो स्पर्शले घरका कुलकुलाइन, बाई रिसाउँछन् भन्ने मान्यता छ । ऊ प्रगतिशीलधारको रहेछ, कुलकुलाइन आदिमा विश्वास छैन भने पनि निवासमा छिराउँदा उसैका परिवार, नाताकुटुम्ब रिसाउलान, सामाजिक बहिष्कार गर्लान् भन्ने त्रासमा हुन्छ । हामीलाई डेरा नदिएको पनि हामी फोहोरी वा गरिब वा अशिक्षित भएर होइन- कुल रिसाउँछन् भनेरै हो । कुलधर्म रक्षा गर्ने निहुँमा नै सोतीका मल्लहरूले उत्तेजित भएर नवराज र उसका साथीहरूमाथि आक्रमण गरेका हुन् । शूद्रले उपल्लो वा चोखो जातका छोरीमाथि नजर लगाए उसको प्राण लिनू भन्ने मनुको आदेश पालना गरेका हुन् ।

विडम्बना नै भन्नुपर्छ यति छर्लंग सत्य उजागर गर्न दलित अगुवाहरू नै पर्याप्त अग्रसरता लिँदैनन् । उत्पीडनका आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक, संवैधानिकलगायत सबै पक्ष दलित विमर्शमा अटाएका छन्, तर धर्मको 'ध' उच्चारण गरिँदैन । यसका पछाडि धेरै कारण छन् । पहिलो हामी धेरै हिन्दूधर्म मान्छौँ । आस्थाका कारण भगवान्को आदेश र परिकल्पनाबमोजिम नै भेदभाव भएको ठान्ने धेरै होलान् । धर्ममा गहिरो आस्था हुनेहरूले कथित ईश्वरसत्तामाथि प्रश्न पक्कै गर्दैनन् ।

दोस्रो दोष छ शिक्षाको । हाम्रो समुदायमा साक्षारता दर न्यून छ । पढेकाले पनि बुझ्न कठिन छ किनकि कथित उच्च जातले कक्षा १ देखि पिएचडीसम्म पढाउँछन् । पाठ्यक्रम निर्माण गर्ने र पुस्तक लेख्ने पनि उच्च जातीय नै छन् । हामी यसरी ज्ञानसत्ताको मारमा परेका छौँ । फ्रान्सेली समाज वैज्ञानिक मिसेल फुकोले बताएजस्तै ज्ञान नै शक्ति हो । पीडकले पीडितलाई जहिले पनि ज्ञानको अन्धकारमा राखिरहन चाहन्छ, जुन हामीले आजसम्म भोग्दै आएका छौँ ।

तेस्रो समस्या भनेको संस्कार र संस्कृति हुन् । कर्मकाण्डमा, संस्कारगत रूपमा विभेद संस्थागत गरिएको छ । बाहुनको छोरोको नाम पण्डितले नारायणप्रसाद, हरिनारायण राख्छन् । दलितको छोरोलाई जुठे, लट्टे, बुँदे आदि नामाकरण गरी अपमान गर्छन् । बाहुनले वेद छुन दिँदैन, हाम्रो घरमा नागसमेत टाँस्दैनन । दसैँमा कोटमा मेरा मान्छेले बाजा नबजाई हुँदैन, तर टीको पातमा दिइन्छ, पुच्छर दिएर हेपिन्छ- मूर्ति छुन पाउँदैन । हालसालै ओली सरकारले केही चाडपर्वहरू राष्ट्रिय बिदामा थप्ने क्रममा जनैपूर्णिमा पनि पऱ्यो । यो कसरी मेरो चाड भयो, जबकि मेरो जनै लाउने अधिकारै छैन । दुईपटक मनुष्यको जुनी पाएका शास्त्रबमोजिम पवित्र भनिने जातले मात्रै यो पवित्र डोरो धारण गर्ने परम्परा छ । तिनले जनै फेरेको हेरेर हामीले उत्सव मनाउनुपर्ने ? यो पनि मनुकै शासन भएन र ? यी र यस्ता धेरै कारणले गर्दा दलितले म को हुँ, म किन कसरी कहिले अछुत कहलिएँ र किन आजसम्म पनि यो दाग मेटिएन भन्ने सत्यको भेउ पाउन सकिरहेका छैनन् ।

तसर्थ, सर्वप्रथम हामीले वैचारिक लडाइँ लड्नुपर्छ । नवीन चेतना फैलाउनुपर्छ । चेतनाको लहर दलित र गैरदलित दुवै समुदायमा फैलाउनुपर्छ । साथै धर्मसंस्कारमा समयानुकूल परिमार्जन र परिष्कार गर्दै लग्नु अनिवार्य छ । तब मात्रै म नि हिन्दू हुँ भनेर गर्व गर्ने ठाउँ रहन्छ । तब मात्रै कुल रिसाउने डरले शूद्रलाई डेरा नदिने मान्यता कम हुँदै जानेछ । तब मात्रै कुनै पनि मन्दिरमा सबै जातका मानिस पसेर पूजा गर्न पाउनेछन् । तब मात्रै वास्तवमै समाजमा शान्ति, सद्भाव, समृद्धि फैलिन सक्छ । तब मात्रै हाम्रो धर्म, संस्कृति र सभ्यता चोखिनेछ ।

व्यवसाय गर्ने युवालाई बीउ पूँजी सहयोग

– सपना आचार्य

माई (प्रस) । इलामको माई नगरपालिकामा व्यवसाय शुरु गर्ने ७० जना युवालाई ८ लाख रुपैयाँ बीउ पूँजी र प्रोत्साहन रकम प्रदान गरिएको छ ।

स्थानीय स्तरको श्रोत परिचालनमार्फत जीविकोपार्जन सहयोग गर्दै व्यावसायिक कृषिलाई प्रवर्द्धन गर्न ६० जनालाई नगद १२ हजार ४ सय ८५ रुपैयाँका दरले र १० जनालाई व्यावसायिक योजनाअनुरुप ५ हजारका दरले नगद प्रदान गरिएको हो । माई नगरपालिकाको समन्वयमा एडब्लुओ र मानव अधिकार मञ्च नेपाल इलाम मुख्य साझेदार रहेको कार्यक्रममा व्यावसायिक तालिम लिई सीप प्राप्त गरेका युवाहरुलाई पहिलो चरणमा सहयोग प्रदान गरिएको हो ।

कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि माईका मेयर दिपककुमार थेबेले निर्वाहमुखी पेशामा लाग्दै आएका युवाहरुलाई उद्यम विकास तालिमपछि आधुनिक पेशा व्यवसाय गर्न प्रोत्साहित गर्न बीउ पूँजी प्रदान गरिएको जानकारी दिए । मेयर थेबेले युवाहरुलाई लक्ष्य, उद्देश्य, इच्छा शक्तिसहित दृढ संकल्पका साथ आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गर्दै करोडौको आम्दानी गर्न शुभकामना दिए । विशेष अतिथि रहेकी उपमेयर बिष्णुमाया आचार्यले सीप विकास तालिम लिएका युवाहरुलाई आर्थिक आर्जन गरी परिवार र समुदायलाई नै समृद्धि प्राप्त गर्न सुझाव दिइन् । उनले माईमा ६ सय जना युवाहरुले व्यावसायिक सीप विकास तालिम लिएको बताउँदै माई नगरपालिका कृषिमा चाँडै आत्मनिर्भर हुने दावी गरिन् ।

जीविकोपार्जनका लागि सुरक्षित आप्रवासी र स्व-उद्यमशीलता सम्बन्धी युवा सशक्तिकरण समूहको क्षमता विकास र परिचालन मार्फत बेचविखनबिरुद्ध अभियान कार्यक्रमअन्तरगत बीउ पूँजी सहयोग गरिएको मानव अधिकार मञ्च नेपालका सुरेश पोर्तेलले जानकारी दिए । सन् २०१८ बाट शुरु भएको कार्यक्रम इलामको माई नगरपालिका, रोङ गाउँपालिकामा सञ्चालित छ भने यस आर्थिक वर्षबाट चुलाचुली र माईजोगमाई गाउँपालिकामा सञ्चालन गरिने कार्यक्रम फोकल पर्सन निरुता थापाले जानकारी दिइन् । कार्यक्रमअन्तरगत आप्रवासबाट फर्किएका पीडित तथा परिवारको सामाजिक पुनर्स्थापनामा सहयोग, सचेतना, व्यावसायिक सीप विकास तालिमलगायतका कार्यक्रम सञ्चालन हुँदै आएको छ ।

जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, युवा सशक्तिकरण सञ्जालका प्रतिनिधि र सरोकार युवा व्यवसायीलगायत सय जनाभन्दा बढी सहभागी रहेको कार्यक्रमको सहजीकरण मानव अधिकार मञ्च नेपालका सुरेश पोर्तेल, योगराज सापकोटा, सन्तोष मगरलगायतले गरेका थिए । कार्यक्रमको अध्यक्षता युवा सशक्तिकरण संजाल माईका अध्यक्ष दिपेन्द्र सुब्बाले गरेको जनाईएको छ ।

बिर्तामोडमा प्रस्तावना तथा माइन्यूट लेखन तालिम

बिर्तामोड (प्रस) । उन्नतिशील महिला समूह बिर्तामोड -५ को आयोजनामा पाँच दिवसीय प्रस्तावना तथा माइन्यूट लेखन तालिम सम्पन्न भएको छ । समूहकी अध्यक्ष उमा तिम्सिना मिश्रको अध्यक्षता तथा बिर्तामोड -५ का वडाध्यक्ष राजेन्द्रप्रसाद लिङ्देनको प्रमुख आतिथ्यमा भएको तालिम समापनमा समूहकी उपाध्यक्ष यसोदा कार्की बस्नेतले स्वागत गरेकी थिइन् । कार्यक्रममा बिर्तामोड नगरपालिकाकी कार्यपालिका सदस्य भावना आचार्य घिमिरे, तालिमका प्रशिक्षक पूर्वाञ्चल दैनिकका उपसम्पादक तुलसीप्रसाद निरौलालगायतले बोलेका थिए । त्यसैगरी तालिममा सहभागी पुजा मिश्र, रिया खनाल, अञ्जना गौतम, निर्मला ओडारी, धनमाया सापकोटालगायतले तालिम प्रभावकारी भएको बताएका थिए । बिर्तामोड नगरपालिकाको आर्थिक सहयोगमा भएको तालिममा ४० जनाभन्दा वढी

❖ बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

सिटीको ठक्करबाट साईकलयात्रीको मृत्यु

सुनसरी (प्रस) । सुनसरी भोक्रहा नरसिंह-४ मिलनचोक स्थितमा बस्ने ५५ बर्षीय बेचन उराउको सिटीको ठक्करबाट मृत्यु भएको छ । सोमबार बेलुका साढे ७ बजे मिलनचोक स्थित भित्री सडकखण्डमा को १ ह १५७० नम्बरको सिटीले बिपरित दिसाबाट साईकलमा आईरहेका उराउलाइ ठक्कर दिँदा उनी गम्भीर घाइते भएका थिए । गम्भीर घाइते भएका उराउको म्याक्स हस्पिटल बिराटनगरमा उपचारको क्रममा मंगलबार अपरान्ह सवा ४ बजे मृत्यु भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सुनसरीले जनाएको छ । ठक्कर दिने सिटी र चालक भोक्रहा-१ का दिबनारायण मेहता नियन्त्रणमा रहेको उक्त कार्यालयले जनाएको छ ।

चट्याङले लागेर एक महिलाको मृत्यु

ओखलढुङगा (प्रस) । ओखलढुङगा खिजिदेम्बा-६ भित्ते बस्ने ५८ बर्षीया पासाङ शेर्पाको चट्याङले लागेर मृत्यु भएको छ । मंगलबार बेलुका साढे ७ बजे आफ्नै घरमा बसिरहेको अवस्थामा बर्षासंगै आएको चट्याङले पासाङलाई लाग्दा उनको घटनास्थलमै मृत्यु भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय ओखलढुङगाले जनाएको छ ।

दमकमा...

३९ बर्ष उमेर समूहका ८ जना महिला तथा युवतीहरु फेला पारी उद्धार गरेको थियो । उनीहरुलाई सोधपुछ गर्दा मोरङ पथरीशनिश्चरे ३ बस्ने ३८ वर्षिया उर्मिला नेम्बाङ र ईलाम चुलाचुली ४ बस्ने ३८ वर्षिया बन्ठि भनिने नन्दिता साँवा लिम्बुले आफूहरुलाई बेश्याबृतिमा लगाएको बयान दिएका थिए । प्रहरीले तत्कालै सोही घरमा रहेकी उर्मिला नेम्बाङलाई पक्राउ गरेको थियो । त्यस्तै फरार रहेकी बन्ठी भन्ने नन्दिका साँवा लिम्बुलाई दमक ६ बाट चैत १५ गते प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । पीडित महिला तथा युवतीहरुलाई उद्धार गरी पीडितको बयान झापा जिल्ला अदालतबाट प्रमाणित गराई आफन्तको जिम्मा लगाईएको र उनीहरुको बयानको आधारमा नेम्बाङ र लिम्बुलाई मानव बेचबिखन मुद्दा दर्ता गरी झापा जिल्ला अदालतबाट म्याद थप लिई अनुसन्धान भईरहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय झापाले जनाएको छ ।

सूचना

२०७५ साल भदौ १ गते देखि लागूभएको अपराध संहतामा रहेका मुख्य व्यवस्थाहरू :

- जबर्जस्ती करणी गरी ज्यान मारेमा आजीवन (जीवित रहेसम्म) कैद हुने,
- क्रुर यातना दिई वा निर्ममतापूर्वक ज्यान मारेमा आजीवन (जीवित रहेसम्म) कैद हुने,
- य सार्वजनिक रुपमा उपभोग हुने पेय वा खाद्य पदार्थमा विष हाली ज्यान मारेमा आजीवन (जीवित रहेसम्म) कैद हुने ।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

मानव डेन्टल
काँकरभिट्टारोड, बोलबम पेट्रोलपम्प पूर्व, बिर्तामोड
फोन: ०२३-५४२६१६, मो: ९८५२६४०४०५
दैनिक सेवाको लागि
❖डा. मेची अञ्चल अस्पतालबाट
❖डा. भैरहवाबाट
❖डा. काठमान्डौबाट
स्वास्थ्य मुस्कान, स्वास्थ्य जीवन, यही हो मानव डेन्टलको पहिचान

प्रतिदिन वर्गीकृत विज्ञापन

अब मेसिनबाट घरको झ्याल तथा ढोकाको बुट्टा
PAL creation
bhadrapur road, birtamode
023-590580, 9852671580

INDESIGN BTM
Think Creative
ADVERTISEMENT DESIGN
LOGO | POSTER
BOOK | COVER | BROCHURE
BIRTAMOD | 9807909546

सुपर काइनेटिक एक्सप्रेस कुरियर
राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय चिठि पत्र , पार्सल पठाउनु परे हामिलाई सम्झनुहोस ।
विगत ३ दशकदेखी अनुभवी तथा विश्वासिलो एकमात्र कुरियर
सम्पर्क:
फोन: ०२३-५४०४७८
मो: ९८५२६७७३५५
बिर्तामोड (सिटि सेन्टर), झापा
अदुवा खोला छेउ

राम्रो छपाईको लागि हामिलाई सम्झनुहोस
-किताब -क्यालेण्डर - बिल भौचर - पोष्टर/पम्प्लेट - पत्रपत्रिका - स्कुलका कपि आदि...
पोखरेल अफसेट प्रेस
अतिथि सदन उत्तर (शनि मन्दिर छेउ)
बिर्तामोड, झापा
मो: ९८१४९७४०३२, ९८१४०४१५१३

नक रिकन्डिसन हाउस
दमक-५, नमुना टोल (झापा)
(ट्राफिक कार्यालयबाट ३०० मि. उत्तर, दमक मन्टेश्वरी छेउ)
नकुल लिम्बु : ९८१६००१८८६ ९८४४६०१६५० मुन्ना घिसिङ : ९८०८७५२७२५ ९८४४६०१६५५
साथै बाइक भाडामा पनि पाइन्छ ।

तपाईकोमा प्रतिदिन आएन ?
नआएमा सम्पर्क गर्नुहोला ।
०२३-५४३८२०

वर्गीकृत विज्ञापन संकलन केन्द्रहरू :

चन्द्रगढी, भद्रपुर
लोकबहादुर कुँवर : ९८४२६८३९९६
द्रोण अधिकारी : ९८४२६२८७९१

दमक
विष्णु सुब्बा : ९८५२६७०१३७
देविबहादुर बस्नेत : ९८१७९२४६२१

मेचीनगर
चारआली : ९८४२७०३०१३
गोबिन्द घिमिरे : ९८१५९५०१५०

उर्लाबारी
रुपेन्द्र शेर्मा : ९८४२०९२४०६
विराटनगर
क्रिएटिभ आई: ०२१-५२५६१०

इलाम, मंगलबारे
रणवीर लिम्बू
९८१६९८४७५७

काकँरभिट्टा
फ्रेन्डसिप पुस्तक पसल
०२३-५६२४२४

झापा बजार
बरत राजवंशी
९८१७०४९००१

राशिफल

मेष: मनोरन्जनमा सहभागिता भईएला । प्रेममा मधुरता छाउनेछ ।
वृष: नयाँ कामको थालनी पनि हुनसक्छ ।
मिथुन : आर्थिक क्षेत्रमा सोचेजस्तै लाभ लिन सकिएला ।
कर्कट : मान-सम्मानसमेत प्राप्त हुनेछ ।
सिंह : मेहनतीहरूका लागि दिन फलदायी नै रहनेछ ।
कन्या : आज महिला वर्गबाट विशेष सहयोग मिल्नेछ ।
तुला : दान-पुण्यजस्ता कार्यमा सहभागी भइनेछ । शुभकार्यको चर्चा रहला ।
वृश्चिक : सोचेजस्तो लाभ हासिल गर्न केही समय कुर्नुपर्नेछ ।
धनु : वैदेशिक कार्य अघि बढ्नेछ । स्वास्थ्यमा सुधार पनि आउला ।
मकर : कला र गलाको प्रभाव बढ्नेछ । वाहन लाभ पनि हुने समय छ ।
कुम्भ : रचनात्मक कार्यबाट अरूको मन जित्न सकिनेछ । प्रेममा सफलता पाईनेछ ।
मीन : सवारी चलाउँदा विपत्ति आइलाग्न सक्छ, सचेत रहनुहोला ।